

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ปรมตฺถ --ประโยชน์อย่างยิ่ง,ประโยชน์อย่างสูงสุด”

คำว่า ปรมตฺถ เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง [อ่านออกเสียงในภาษาบาลีว่า ปะ - ระ - มัด - ถะ] มาจากคำว่า ปรม (อย่างยิ่ง, อย่างสูงสุด) กับคำว่า ตฺถ (ประโยชน์) รวมกันเป็น ปรมตฺถ แปลว่า ประโยชน์อย่างยิ่ง, ประโยชน์อย่างสูงสุด หรือ ปรมัตถประโยชน์ มุ่งหมายถึงการอบรมเจริญปัญญา มีความเข้าใจถูกเห็นถูก ประจักษ์แจ้งพระนิพพานดับกิเลสตามลำดับขั้น จนถึงบรรลุเป็นพระอรหันต์ ห่างไกลแสนไกลจากกิเลสซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิตโดยประการทั้งปวง ตามข้อความในพระสูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย เถรคาถา สุราธเถรคาถา ว่า

“ประโยชน์อย่างยิ่ง กล่าวคือ พระนิพพาน และ ประโยชน์ของตน กล่าวคือพระอรหันต์(ความเป็นพระอรหันต์) อันเป็นธรรมเครื่องสิ้นไปแห่งสังโยชน์(อกุศลธรรมที่ผูกมัดหมั่มสัตว์ไว้ในสังสารวัฏฏ์)ทั้งหลาย”

ถ้าหากจะมีคำถามให้ได้พิจารณา ว่า ประโยชน์ที่เกิดมาในแต่ละชาติ คืออะไร? แต่ละคนก็อาจจะตอบกันไปคนละอย่าง เป็นแต่ละหนึ่ง ตามการสะสม แต่สำหรับผู้ที่ได้ยินคำว่า “พระพุทธศาสนา” และได้สะสมความเห็นถูกที่เห็นประโยชน์สูงสุดในชีวิตที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ที่ได้ อย่างยากแสนยาก ย่อมพิจารณาเห็นว่าทุกคนมาเกิดแล้วต้องตาย แต่ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าจะเป็นเมื่อใด สิ่งทีคิดว่าได้มาแล้วทั้งหมดทุกวัน แม้แต่เมื่อวานนี้ เดียวนี้อยู่ที่ไหน สุขเมื่อวานนี้อยู่ที่ไหน เรื่องสนุก อาหารอร่อย หรือ ลาก ยศ สรรเสริญก็ตาม จะติดตามไปถึงโลกหน้าไม่ได้ เพราะฉะนั้น จริงๆ แล้วในหนึ่งชาติที่เกิดมาเป็นมนุษย์ ได้อะไร? ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรมซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่รู้คุณค่าเลยว่า สิ่งที่มีคุณค่าเหนือสิ่งอื่นใด ก็คือ ปัญญา (ความเข้าใจถูก ความเห็นถูก)

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นไปเพื่ออุปการะเกื้อกูลให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูก เพื่อความเจริญขึ้นของกุศลธรรม เป็นที่น่าพิจารณาว่า เราเกิดมาก็ทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์และสิ่งที่ เป็นประโยชน์ก็เพิ่มขึ้น อย่างประโยชน์ในโลกนี้คืออะไร เพราะว่าถ้าก้าวไปสู่ปรมัตถประโยชน์เลย เราก็จะข้ามประโยชน์ในโลกนี้และประโยชน์ในโลกหน้า สิ่งที่มีประโยชน์หรือเป็นประโยชน์ต้องเป็นกุศล สิ่งที่เป็นอกุศลจะเป็นประโยชน์ไม่ได้ ใครคิดว่าอกุศลเป็นประโยชน์หรือทำอกุศลแล้วเป็นประโยชน์ นั่นคือเป็นผู้ที่มีความเข้าใจผิด มีความเห็นที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง แต่ว่าประโยชน์จริงๆต้องเป็นกุศล เพราะฉะนั้นขณะใดก็ตามที่กุศลจิตเกิด ขณะนั้นเป็นประโยชน์ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้าด้วย เพราะเหตุว่าจะต้องนำมาซึ่งผลของกุศลนั้นๆ แต่ยังไม่ใช่ประโยชน์สูงสุด ถ้าเป็นประโยชน์สูงสุด คือ ปรมัตถประโยชน์ ต้องเป็นประโยชน์ที่เข้าใจถูกเห็นถูกซึ่งจะทำให้เป็นประโยชน์จริงๆที่ไม่ติดข้องในสิ่งที่เราคิดขiongมาแล้วทั้งรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ(สิ่งที่กระทบสัมผัสกาย) คนที่ได้รับสิ่งที่ เป็นประโยชน์มี

ความคิดซ่องไหม? อยากได้ในสิ่งที่จะทำให้เราสบายเป็นประโยชน์กับตัวเรา แต่ลืมไปว่าได้มาแล้วมีความคิดซ่องในสิ่งนั้นหรือเปล่า หรือว่าเป็นแต่เพียงให้เป็นประโยชน์ต่อการที่จะมีชีวิตอยู่ ในแต่ละภพในแต่ละชาติ เพราะว่า เมื่อเกิดมาแล้วเราต้องมีการดำรงชีวิต สิ่งที่เป็นประโยชน์กับร่างกายที่จะให้ดำรงอยู่ก็มี แต่ถ้าในขณะที่ไม่รู้เรื่องของกุศลและอกุศลเลย บางคนก็อาจจะกระทำการที่เป็นอกุศลแล้วคิดว่า เป็นประโยชน์ เพราะนำมาซึ่งสิ่งที่น่าพอใจ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ลาภ ยศ สรรเสริญต่างๆ ซึ่งอาจจะเข้าใจอย่างนี้ก็เป็นได้ แต่แท้ที่จริงแล้วสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า ก็คือขณะที่เป็นกุศล เพราะว่า ที่ใครจะได้อะไร ที่น่าพอใจในโลกนี้ อะไรนำมาให้ ต้องมาจากกุศลเท่านั้น ไม่ได้มาจากอกุศลเลย จึงต้องมีความเข้าใจให้ถูกต้องว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่เราได้รับในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุต่างๆที่ทำให้ชีวิตเป็นไปอย่างไม่เดือดร้อน เป็นต้น แท้ที่จริงก็เป็นผลของกุศลทั้งสิ้น เหตุกับผลต้องตรงกัน แต่ว่าเมื่อได้แล้วหรือยังไม่ได้ก็ตาม เรามีความคิดซ่องในสิ่งนั้น ซึ่งเป็นอกุศล ขณะที่ เป็นอกุศล จะเป็นประโยชน์ไม่ได้ กุศลเท่านั้นที่จะเป็นประโยชน์ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า แต่ว่าถ้าเป็นกุศลเพียงขั้นทาน จันศีล ไม่ใช่ขั้นของการอบรมเจริญปัญญาให้มีความเข้าใจถูกจนกระทั่งสามารถที่จะละความคิดซ่องได้ นั่นก็ยังไม่ใช่ประโยชน์สูงสุด

เพราะฉะนั้น ประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นปรมัตถประโยชน์ นั้น ต้องเป็นประโยชน์ที่ทำให้เกิดปัญญา สามารถที่จะรู้ความจริงของสภาพธรรมที่กำลังมีกำลังปรากฏตามความเป็นจริง สามารถที่จะดับอกุศลได้ เพราะปรมัตถประโยชน์ คือ การรู้แจ้งอริยสัจธรรม ดับกิเลสถึงความเป็นพระอรหันต์ ตามลำดับขั้นสูงสุดจนถึงความเป็นพระอรหันต์ ซึ่งกว่าจะไปถึงปรมัตถประโยชน์ได้นั้น ต้องไม่ละเลยโอกาสที่จะทำให้ตนเองได้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้น จากการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นการฟัง เป็นการศึกษาสิ่งที่มีค่าที่สุด มีประโยชน์ที่สุดสำหรับชีวิต จึงควรที่จะได้พิจารณาจริงๆ ว่า ชีวิตแสนสั้น แล้วทุกคนจะทำอะไรที่จะเป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับชีวิต

การฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม เป็นเหตุทำให้ปัญญาเจริญขึ้น ปัญญาไม่ได้นำทุกข์โทษภัยใด ๆ มาให้เลยแม้แต่น้อย และเมื่อปัญญาเจริญขึ้น คุณความดีประการต่าง ๆ ก็จะค่อย ๆ เจริญขึ้นคล้อยตามปัญญา เพราะหนทางแห่งการอบรมเจริญปัญญา จึงเป็นหนทางที่จะทำให้ถึงการดับอกุศลได้อย่างแท้จริง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com , โทร . ๐๘๕- ๖๒๑๗๐๖]

